

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERȚIUNII

Un șir garmonds
odată 14 fil. 1 doua
odată 12 fil. 1 treia
odată 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Udine.

Deblaclul îndurat de Rusia, după cea din urmă ofenzivă a ei, s'a repetat, în proporții mult mai surprinzătoare încă, pe frontul dela Isonzo.

Toată munca săvârșită de italieni, în doi ani și jumătate de luptă — cu atâta amar de jertfe — s'a spulberat în *cinci zile*, pe urma contra-ofenzivei trupelor germano-austro-ungare pe sectorul Flitsch—Tolmein. În câteva zile a căzut Monfalcone, Monte-Santo, Görz-ul etc. Trupele italiene au părăsit valea Isonzo, după ce au dat în aer toate podurile, și terenul de luptă s'a strămutat, cu o reperițiune uimitoare, pe *teritor italian*. A treia zi trupele puterilor centrale bombardau din Cividale, cartierul general italian din Udine.

A căzut și Udine, în scurtă vreme, și în clipa când scriem aceste rânduri, trupele noastre se apropie de raza de fortificații italiene, din sectorul râului Tagliamento. Aici vor aștepta trupele italiene lupta de infanterie, dacă vor fi capabile să se mai aranjeze pentru așa ceva, dată fiind împrejurarea, că dela Cividale și mai ales Udine, terenul e deschis deja cu totul spre câmpia venețiană. Cursul superior al văii Tagliamento e și trecut deja de corpul de armată, de sub comandamentul generalului Krauss.

Însuși comunicatul italian recunoaște, că n'a izbutit să oprească „înaintarea inamicului pe terenul sfânt al patriei”, mângâindu-se numai cu faptul, că trupele rămase în urmă, au reușit să *incetinească* invaziunea spre câmpia venețiană.

Foile ententei amintesc de ajutoare grabnice, ce se vor trimite Italiei, de flota engleză, ce a plecat

din Malta spre Adriatică, dar toate aceste apasă prea puțin în cumpănă alături de fiasco-ul incontestabil al trupelor de sub comanda generalissimului Cadorna.

Evenimentele ce se desfășoară pe frontul italian, sunt azi incalculabile; ne rezervăm a reveni asupra lor la acest loc, căci azi fiecare depeșă poate aduce surprize mari.

Ele denotă de astădată o lovitură foarte mare asupra fostului tovarăș din tripla alianță. Fără a fi rupt legăturile de alianță dela izbucnirea războiului, Italia a stat la pândă un an și a pornit apoi în războiu fățiș, cu atâtea rezerve chiar față de noii ei aliați din sinul ententei.

S'au secerat atâtea victime în valea Isonzo și iată, că după doi ani și jumătate, toate acele jertfe s'au dovedit zădarnice pentru Italia: Italia a suferit înfrângere, la cea dintâiu ofenzivă, în stil mai mare.

Vom urmări cu atențiune desfășurarea evenimentelor. Și până atunci ținem să fixăm un lucru: trupele ce luptă pe frontul italian sunt în cea mai mare parte *regimente românești*. Pressa ungrească, n'ar trebui să retacă acest lucru, mai ales cu ocazii de succes, cum e cea de acum.

Din parlamentul ungar. Discuția asupra indemnității a dat prilej partidului muncii, ca să lămurească situația politică în direcția, cum nu a fost pe placul guvernului. Conte Tisza șeful majorității parlamentare, a crezut de sosit momentul, ca să iasă din rezerva impusă de împrejurări și să dea a înțelege guvernului, că nu va lăsa guvernul în pace fără să defereze în fața atitudinii Tiszaiste, mai ales în ceea ce privește votul universal. A interpelat deci pe ministrul de interne într-o chestie comitatenză, aruncându-i, că acesta pe chestia că vicecomitele

și protonotarul comitatului Bács-Bodrog sunt declarați partizani ai partidului Tiszaist, i-a suspendat dela oficiu. Ministrul Ugron la rândul său a declarat, că i-a suspendat pe motivul, că aceștia nu au satisfăcut nici la opt luni, de a îndeplini ordinul primit de congregație să exprime regrete asupra decesului împăratului-rege Francisc Iosif și să feliciteze pe noul monarh din prilejul suirii pe tron. Tisza nu a luat la cunoștință explicațiile ministrului de interne Ugron și a cerut ca chestia să fie pusă la ordinea zilei într-una din ședințele proxime. Majoritatea a votat propunerea lui Tisza și astfel Ugron a ajuns în minoritate, ceea ce a însemnat, că e silit să demisioneze.

Afacerea Tisza—Ugron a răsturnat toată situația politică și după ce guvernul s'a solidarizat cu Ugron urma, că sau demisionază întreg guvernul sau disolvă parlamentul și escrie alegeri nouă. De alegeri se temea însă partidul Tiszaist și satisfăcut acum, că a aplicat guvernului o lecție strașnică, în ședința proximală a revocat propunerea și a declarat, că nu intenționează răsturnarea guvernului, ci numai apără inviolabilitatea politică a funcționarilor.

Cu aceasta incidentul atât de caracteristic al politicii ungrești s'a încheiat și s'a purces la dezbaterile dela ordinea zilei, votându-se proiectul adausului de scumpete al funcționarilor și alte proiecte.

In chestia Românilor internați.

Deputatul nostru d. Dr. Ștefan C. Pop, în ședința din 24 Octombrie a Camerei, a interpelat în chestia românilor internați.

Dăm interpelarea aceasta, după informațiile primite de „Foaia Pop. Român” din Budapesta:

Onerată Cameră! Din grăzăviile războiului fac parte și măsurile preventive, luate contra cetățenilor țării noastre. Durerea, că

pe vremea mobilizării, am fost și eu martor unor astfel de grozăvii, când din comitatele Caraș-Severin, Timiș și Torontal a fost adus un convoiu de oameni de aceea, pe cari conducerea militară i-a adunat pentru internare. N'am văzut ceva mai dureros, mai regretabil, decât concetățenii mei sub biciul ocarei și lapidării mulțimei de pe stradă. Deamne au aruncat pietre asupra acestor oameni, și cu umbrelele lor au vrut să le seacă ochii. (Nelinește în sală). Am fost martor ocular al acestor scene pe străzile Timișorii. Atunci au fost internați sârbii. Românii se aflau foarte puțini printre ei.

Atunci fiecare a spus, că în frigurile războiului, în lipsa de legi, poate și din zelul prea mare al autorităților — se iau astfel de dispozițiuni, cari dispoziții au jignit neșus libertatea cetățenilor. Dar, Onorată Cameră, deja în primul an al războiului n'au adus legi în această privință. Și dacă azi în interpelarea mea îmi ridic cuvântul în favoarea acelor, cari au fost smulși din cercul familiilor lor, și în diferite părți ale țării duc acum o existență tristă, de mizerie, o fac aceasta pentru că guvernul actual este angajat moralicește să ia măsuri în această chestiune. Legea dela 1914, numărul 50, când a fost făcută, — opoziția de atunci a privit cu mare îngrijorare articolul 10 din această lege. N'a fost șef de opoziție, care să nu-și fie exprimată teama de urmărirea acestui paragraf, cu toții cerând atunci garanții când a fost vorba de confiscarea celor mai sante drepturi cetățenești.

Să-mi fie permis să redau pe scurt opiniile conducătorilor opoziției, ca să fie motivat ceea ce voi afirma mai pe urmă.

Deputatul Simeay-Semadna a cerut garanții, luându-se în considerare drepturile cele mai sante ale cetățenilor țării, propunându-se asigurarea despăgubirilor.

Deputatul Géza Polonyi a spus următoarele: „Nu voiesc să consimt la această lege, fiindcă se poate ca la aplicarea acestui articol să fie ruinate în mod nevinovat existențe întregi.” Acelaș deputat a rugat guvernul de atunci, să facă asigurarea de despăgubiri, să nu fie nimeni internat, căci numai în afaceri criminale, este întemeiată o procedură atât de aspră.

Contele Albert Apponyi a împărtășit îngrijerarea lui Polonyi, și a spus următoarele: Consider ca lucru nelutemeiat, ca în timpul războiului, acei oameni, cari sunt loviți de aceste măsuri, să stea fără nici o protecție de drept și materială și morală. Și dacă a cerut să se precizeze despăgubirile.

E lucru caracteristic, că până și contele Ștefan Tisza, care a prezentat acest proiect de lege, a emis ideea, ca să institue un for judiciar, cu titlul neatârnat de guvern, care să reguleze situația internaților, și să stabilească dreptul de despăgubire.

Mi-am luat voie să citesc aceste declarații, ca să pot afirma, că guvernul acesta este obligat moralmente ca în mod urgent, fără amânare, să ia măsuri în această chestiune.

După izbucnirea războiului cu România, a început adevăratul calvar pentru românii din Ungaria.

Dep. Ioan Novac (intrerape): Au început trădările de patrie.

Dep. St. C. Pop: Ce au suferit, ce au pățimit românii...

Dep. Iuliu Hervath: Și maghiarii din Ardeal.

Dep. St. C. Pop: Nu permit ca atunci ca atunci când vorbește de cetățeni ungari, să mi-se reproșeze ce-au suferit maghiarii de pe urma dușmanului.

Dep. Iuliu Hervath: Ai vorbit de români.

Dep. St. C. Pop: Vorbesc de cetățeni de stat ungari. Atunci a început calvarul românimeii. (Nelinește în stânga).

Dep. Ioan Novac: Și eu repet că au început trădările de patrie.

Dep. Arpad Falussy: În Ungaria sunt numai valahi (oláh). În România sunt români.

Dep. St. C. Pop: Nu m'ay să așteptat la așa un cinism. Preeni, învățători, țărani, bătrâni, tineri, copii, într'un singur convoiu, sau separați au fost târați în diferite lăcșori, și după ce au trecut prin acest purgator, au fost transportați în diferite părți ale Ungariei. Cei mai mulți au fost internați în comitatul Sopron, apoi alții risipiți în comitatele Torontal, Bacicherecul-mare, Zomber, Szentes și Debrițin.

Dep. St. C. Pop: E lesne acela să vorbească, care n'a suferit toate aceste necazuri. Trebuie să mă aștept la așa ceva, după ce am văzut ce bună dispoziție domnește în Cameră, în primele zile ale dezbaterii indemnitații. Totuși sunt încă aici oameni, cari de trei ani n'au avut voie bună, fiindcă au suferit merou — nu numai acei, cari au fost goniti din căminul lor, ci și noi, cari ședem aci în parlament, cari simțim suferințele fraților noștri, ce nu de noi, ci de războiul groznic sunt pricinuite.

Onorată Cameră! Că am dreptate, că mulți oameni nevinovați au trebuit să sufere, dovedește și faptul, că numai din comitatul Sopron din 970 români internați, 600 au fost retrimiși acasă. Acest fapt motivează afirmația mea, că mulți nevinovați au fost internați, și că au trebuit să îndure multe, fără să fi păcătuit cu ceva. Cazul lor, merită prin urmare să fie rezolvat cât mai curând și mai cu dreptate.

(Va urma).

FOITA.

La vatra părăsită.

Rece și pustie vatră
Ți-s'au stins de mult cărbunii;
Iar pe lepedea-ți de piatră
Dorm împraștiați tăciunii.
Doarme jalea și pustiul
Sub cenușa ngălbenită,
Și ești tristă ca sicriul
Rece vatră părăsită.

Par'e' abia într'o poveste
Văd ce-ai fost odinioară:
Când fecioare și neveste
Cu fuiorul subuoară,
La a flacării lumină
Ședeau șir pe lângă tine;
Vechea lăvăcioară plină
De cumetre și vecine.

Caldă, dulce zimbitoare,
Te credeai pe altă lume
Când din furci și din fuioare
Izvorau povești și glume.
Și eu câtă veselie
Pălăia pe tine focul,
Când în flacăra verzie
Fetele și citeau morocul.

Doar vre-un vreasc mustos și verde
Mai poenea din clipă în clipă,

Când unchiașul pe 'ndelete
Apăsând un jar în pipă,
În oftări adânci și dese
Povestea din vremi pribege:
De haiduci, de crișmărese
Și de domni fără de lege.

Câte visuri fericite
Nu s'au tors în jur de tine?
Și treceau pe negândite
Serile de farmec pline.
Însă vai, cum toate aceste
Au pierit, s'au stins de-odată;
Și-ai rămas fără de veste
Părăsită și uitată.

Printre bărnele plouate
Vântul doar de mai vâiește,
Și ou șoapte m'șiorate
Basmu-i trist își povestește.
Căci ai tăi din vremi mai bune
Pribegesc prin lumea mare;
Iar tu tristă, fără nume,
Pari un loc de lamormântare

Rece vatră părăsită
Azi ești tristă ca sicriul;
Sub cenușa ngălbenită
Doarme jalea și pustiul,
Dorm împraștiați tăciunii;
Iar pe lepedea-ți de piatră
Ți-s'au stins de mult cărbunii,
Rece și pustie vatră!

N. L. Ioandș.

Serisoare.

Iubito prietino!

În sine am ajuns...

E așa de mult de când nu ți-am scris
nimic, dar să nu mă condamnă, căci precum
știi și tu, sarcinile grele ce-am avut să le
îndeplinesc, m'au ținut locului și abia azi,
când prăznuim o sfântă sărbătoare, am câteva
elipe libere.

Mi-așa de dor de-acasă, de platurile
noastre someșene, de munții neștri, de dol-
nele noastre fermecătoare și de freamătul
falcicilor brazi, cari bat cu crengile veciniei
verzi, în sările albastre, și cari mi-au urzit
cele mai sante taine ale copilăriei.

Ca prin vis îmi aduc aminte de ultima
noastră despărțire, tu ai dat mâna cu mine,
și când m'am uitat în ochii tăi mai amă-
nunțit, indiferența mi-s'a schimbat într'o
seriositate adâncă și te-am întrebat:

— Ce-i cu tine frate, tu plângi?...

— Ah — mi-ai răspuns atunci confuz
de întrebarea mea neprevenită — tu nu știi,
că mâne, poimâne, ai să placi.

Atâtea îmi aduc aminte, mai departe
știu numai, că într'o bună zi am apucat to-
tagul pribegiei în mână, am sărutat mâna
părinților, și am pornit pe drumuri nemai-
umblate, străin și ebriet, am pornit pe cărări
necunoscută cu lacrimii în ochi, străin și
fără nici un prietin.

„Politia școlară“ a naționalităților.

(„T. R.“) D-l Dr. Fried János, sub titlu „A nemzetiségi „Schulpolizei“” scrie următoarele în numărul din 19 Octombrie ziarului „Világ“:

Ministrul de culte în ordinașunea sa a 17 Iulie, prin care a închiis preparandiile românești, s'a provocat la aceea, că l-au fost prezentate astfel de date, cari cu siguranță îndoioasă a statisticii aruncă lumină asupra spiritului nepatriotic, ce s'a răspândit între tineretea preparandii greco-catolice. Mai pe urmă însuși guvernul încă s'a convins, că unele de o putere nelindioasă de mai înainte, cercetate mai deaproape, au pierdut alt din gravitatea lor și faptele încredințate reduse obiectiv și cu considerare la toate împrejurările când au fost comise, se mișcă cu totul. Ministrul cu ordinașunea a 18 Septembrie a permis, ca preparandiile românești să-și înceapă activitatea la 1 Octombrie, dar a ordonat pe lângă ele comisari ministeriali, cari să le controleze activitatea pe baza unui regulament edat de ministru. Imediat, când o țintă a războiului mondial și să încheie epoca vechei politici necorecte față de naționalități și să întemeieze politică a naționalităților corectă și corectă-măturătoare gândirii progresive și principiului democrației, când evenimentele trecute au devenit dovadă tristă despre urmările păgubitoare ale politicii de naționalități prusiene rusești, când din uniformitatea aparițiilor rezultate pe urma unei politici de naționalități necorecte se poate deduce trebuința vitabilă a legalității; guvernul unguresc a comisari ministeriali ordinați pe lângă preparandiile românești întințează sistemul „Schulpolizei“. Dacă comisarul ministerial observă dispozițiile aspre și nemotivate

ale regulamentului, va fi spionul polițial al elevilor și profesorilor, rușinea libertății de predare a profesorului; li va observa, li va pândi și spiona în școală și afară de școală, în decursul instrucțiunii și în timpul liber, ziua și noaptea, acasă, pe stradă, la distracții și chiar și la convenirile lor sociale. În toată vremea și în tot ceasul va sta în căruța profesorului și a elevului. În profesia comisariat ministerial cu prezența va îngheța avântul de predare și sub controlul polițial ambiția profesorală se va ofili. În tinerimea școlară va muri tineretea, pentru că totdeauna va simți deasupra capului său aceea putere, care e stăpânul absolut al fiecărei clipe din viața sa, al clasificării sale școlare și al întemeierii vieții sale viitoare. În sensul regulamentului independența profesorului și autoritatea lui înaintea elevilor ajunge nulă.

Comisarul ministerial poate pretinde dela director, sau nemijlocit dela elevi, lucrările de casă și de școală și însemnările (§. 5.). Poate să examineze și prealabil toate exercițiile verbale și în scris, precum și consemnarea tezelor examenelor. (§. 7.) Cercetează cu deamănuntul, dacă ospitează profesorii la orele colegilor. (§. 16.) În urma funcției sale ia parte cu drept de control la clasificarea elevilor din moralitate, din diligență și din studii. (§. 22.) Observă, că nici directorul nici profesorul n'are drept să cheme pe elev la locuința sa. (§. 35.) Orice examen ținut fără prezența comisariatului ministerial este nul și fără valoare. (§. 24.) Cu ocaziunea vizitării orilor, atât profesorul cât și elevul este obiectul observațiunii sale. Va observa purtarea elevilor față de director și față de membrii corpului profesoral. Să nu treacă nici o singură zi — pretinde regulamentul — în care comisarul ministerial

să nu petreacă timp mai mult în una sau mai multe clase. (§. 12.)

Nu e nici un singur moment în viața elevilor, în care n'ar avea să se amestece comisarul ministerial. În parte la serbările școlare, precum și cât mai des posibil la societatea de lectură și la alte întruniri ale tineretului. (§. 20.) Cercetează, dacă în privința referințelor domestice ale elevilor e controlul. (§. 12.) În zilele când pauzează instruașunea, observă cu băgare de seamă activitatea afară de școală, ținuta, convenirile sociale și distracțiile tineretului. (§. 27.) Cu atenție trează însoțește ținuta tuturor elevilor afară de școală și ține seamă despre purtarea și activitatea elevilor chiar și în vacanțe. (§. 28.) Va avea deosebită grijă, ca elevii fără concesiunea directorului și fără aprobarea sa să nu ia parte la nici o convenire. (§. 30.) Și afară de școală să vie în atingerea cât mai des cu elevii. (§. 11.) În sfera competenței lui aparține și plasarea și controlarea elevilor externiști. (§. 10.) Dacă deosebită atențiune lecturii lor private...

Dacă au fost motivate aceste dispozițiuni, nu ar fi fost permis să fie deschise, nici chiar pe lângă astfel de pază polițială, niște preparandii atât de primejdioase pentru unitatea statului și fidelitatea față de aceasta; pentru că dacă e adevărat, că preparandiile românești ar fi pepimierile agitațiilor în contra fidelității față de stat, atunci aceste agitații vor afla căi și mijloace pe lângă tot controlul polițienesc. Dacă guvernul instrucției totuși a deschis preparandiile românești, acest fapt însemnează, că datele căștigate mai înainte de guvern, cu micșorarea frigurilor proceselor de trădare, au pierdut mult din gravitatea lor. În cazul din urmă în acest grad este nemotivat, pentru că acest fel de „Schulpolizei“ a deschis un izvor nou al amărăciunii românilor și al sentimentului de apăsare și prigonire națională.

Am început deci a rătăci...

Prin multe părți am umblat, prin foarte multe părți, aceeași jale mistue inimile răuie fără sprijin, ca și pe la noi, ici copii ici fără tată, ținându-se de poala bunicii, de făcăi tineri, dar durere, fără mâni, orbi, hopti, scăpați ca prin minune din marea val războiului; ici muieri blăstămându-și viața fără norec și greul vieții, colo bătrâni ochii spălăciți, ca niște puncte de jar undate în orbite, ținând „dieta“, de când luptau și ei cu „afurisitul ăla de Talian“.

Acceșă viață, acelaș năcaș, aceeaș dușă pretutindenea!

În sfârșit am ajuns...

Locul mult căutat m'a primit cu simț...

Ce port frumoșă este în părțile acestora, limbă curată și neșchimonosită, ce simț, ce ideal în sufletul fiecăruia!

Aicea oamenii sunt mai buni, mai nobili, mai primitivi, mulți s'au mirat cum de se înțeleg frate pe frate, obicei, care la noi totuși mai are fibre și rădăcini destul puternice.

Ne te supăra prietino, că nu ascund păreri, dar experiența te învață multe, tu și-o spui în limba de sinceritate, fără gândurile mele să treacă limitele dreptății.

Ce frumoșă e pe aici!

N'ar trebui să-ți spun, căci e ideie cât simplă te face să-ți închipui frumoșetea acestui loc, mai ales când aici e centrul drum, aici e toată bucuria și durerea noastră

stră e înmormântată aici, aici departe lângă împreunarea Tărnavelor...

Aici au fost vremuri de pace, aici de bătălie, de aici au venit vremi senine.

Toată nădejdea e așintită la acest loc sfânt și plin de martiri.

Ah, ce mult mă abat dela subiect.

Să vezi, iubite prietino, pe aici de câteva vreme e așa de frumoșă...

Seara ies adeseori la plimbare, până târziu, trec pe asfalt cu vre-un cunoscut și-i povestesc din viața noastră a Someșenilor, li descriu regiunile noastre muntoase, pitorești, și însestrate de natură cu farmec pururea admirate; când discuția e mai aprinsă, mai vie, ne oprim tăcuți, de undeva dintr-o crășmă răsună un scârțâit de dipte descordate, țipote sinistre de gurdani răgușite.

Altădată seara, când luna răsare — e candelă de aur în marea cerească, deschid ferestra și contemplex, amintirile atunci îmi copleșesc sufletul, și giroaie calde de lacrimi se strecură din ochii mei abătuți.

Iubite prietino, îți scriu despre lucruri ce poate nu te interesează, dar după cum îți spun, e sârbătoare astăzi, și am câteva clipe libere, că apoi cine știe, când mi-s'a mai da ocaziune a-ți scrie așa mai în liniște.

Al tău prietino I. Someșanu.

Războiul european.

— Telegrama oficiale. —

Budapesta, 31 Octombrie. Armatele aliate a arhiducelui Iosif înaintează amăsurat planului strategic pe înălțimile dela cursul superior a râului Tagliamento și platoul Venetiei.

În apus la mijlocul frontului din Flandria eri s'au dat lupte îndârjite. Dimineața s'a dat foc de baraje pe frontul dela pădurea Houthouster până la canalul Comines—Ypern, care în decursul zilei a fost urmat de puternice atacuri engleze, începând dela Roulers, Languemark și Sonnebeke până la linia ferată ce conduce spre Ypern. Forța principală dușmană s'a îndreptat asupra localității Paschandaale, pe care interimat am pierdut-o. Trupele noastre oțelite cu ajutorul focului concentric de artilerie, prin atac irezistibil din nou au recucerit comuna și în lupte vehemente engleze date până seara, au păstrat-o. Infanteria și ostașii oțeliți dela mitraileze, ce luptă în coasta dela comună, au

respins cu succes atacurile dușmane repetite în decursul zilei pe câmpul de tolcere și cu atacuri violente din nou au recucerit teritoriul pierdut interimal. Englezii afară de atacurile principale dela nord-ost de Ypern au încercat să înainteze dela Menin-Ypern spre Gheluvelt. În focul de artilerie bine îndreptat au putut să înainteze numai divizii slabe dușmane, cari însă au fost respinse de infanterie și mitralieze. Armata a patra prin cooperarea escelentă a tuturor mijloacelor de luptă, a obținut noi succese. Englezii din nou au suferit pierderi grele, sângeroase, fără a obține ceva avantaj.

La cursul canalului Oise—Aisne și culmile dela Chemin des Dames, luptele de artilerie eri s'au înăspriț în mod însemnat. Pe țărmii ostici dela Maas focul nostru distrugător a ținut locul pe francezi, cari să pregăteau să atace lângă pădurea Chaume.

Pe celelalte fronturi situația e neschimbată.

In luptele de lângă Tagliamento au depus armele 60 mii italieni.

Informațiuni.

Logodnă. Dl. *Iuliu Maior*, profesor la institutul nostru preparandial, s'a logodit Duminică în 28 Octombrie cu doamna *Elisabeta Frâncu* din Cetea. — Felicitări!

Un concert cosmopolit. În favorul orfanilor de războiu, „Crucea roșie” din Blaj a aranjat un concert, care s'a ținut Sâmbătă 27 Octombrie, în sala hotelului „Univera”. Programul acestei petreceri filantropice a fost cât se poate de variat. S'au cântat bucăți artistice în limba maghiară, germană și română, îndestulind gusturile și înviorând pe toți ascultătorii recrutați din — ex teta regno. Sala de producție a fost arhiplină, biletele de intrare s'au vândut cu înțelegerea celor mai bune bucate, semn că publicul mixt, ce chiar și din depărtări mari a venit să se delecteze, s'a urit de merul anevoios și triat a marelui dans, în care concertează distrugerea cu instrumentele ei hădoase.

Punctul prim din program a fost executat la pian de d. *Erna Velvart*. Mntea a adulmecat în timpul pacii, când d. *Erna* ne-a cântat bucata artistică „Turtucaia-Balcic” a regretatului compozitor *Mureșianu*. D. *Erna* și de data aceasta a dovedit, că dispune de o temeinică cunoaștere a notelor și de multă dexteritate în executarea celor mai grele — artistice — compoziții de pian.

Dl. *Ioan Zeicu* ing. silv. a predat cu mult simț și mișcări comice monologul lui *Cachov* „Despre fumat și urmările lui rele”. Predarea dlui *Zeicu* a fost primită de cei asistenți cu multă simpatie, răsplătindu-l cu aplauze sgometoase. A urmat punctul cel

mai rar în programul concertelor ce se ținând în orașul nostru. D. *Berta Blum* a jucat un valser acompaniat la pian de dnii *Rudolf Hndt* sublocet. și *Iuliu Mureșianu* stud. În jocul acesta ca și predarea *Salomei*, d. *Berta* s'a remarcat de o bună dansatoare, care a eșit din școlile de dans din Italia și Svițera, pe cari le-a cercetat câțiva ani.

Un punct remarcabil din program a avut și dl. *Iuliu Mureșianu* de care legăm, pe terenul muzicii, multe nădejdi. A cântat la violină acompaniat la pian de d. *Dora Löb*, compoziția lui *Singolée*. „Fantezie Stabat Mater”. Ambii diletanți au arătat multă destoinicie și simț de o deosebită valoare artistică.

Dl. subnotar *Iuliu Fülöp* a predat, din viața de casarmă, câteva bucați comice, cu mult simț și gesturi ce corespund as orfel de predări.

Două eroi invalizi au cântat la violină cântece populare, al căror suget e luat din zilele acestea de restrițe.

Distracția publicului și clipele senine din vremile trecute s'au augmentat și prin cântările solo ale baritonistului *Iosif Slamecska* cadet.

Punctul ultim din programul concertului l-a avut dl. *Zeicu*. A cântat cu o voce dulce, armonioasă câteva doine rămănești, acompaniat la pian de dl. *Hndt*.

Concertul acesta a fost ocazie de un adevărat asalt asupra pășirii pe bină cu predări de artă nobilă. Asaltatorilor le a succes să ocupe, în zona eului multimei aseultătoare, primele poziții. Eroii au fost răsplățiți cu aplauze sgometoase.

Anunț. Subsemnatul în calitate de împuternicit al comitetului central al Asociațiunii aduc la cunoștință publică, cumcă grădina fundațiunii „Petranu” din Cluj, în estenziune de 4 jug. plantată cu pomi de soi. se va esarânda prin licitațiune publică pe timp de trei ani.

Licitațiunea va avea loc la fața locului Duminică în 11 Noemvrie a. la 3 ore d. a., când se vor publica și condițiunile.

Blaj, la 28 Oct. 1917.

G. Precup
delegatul com. central.

În atenția publicului călător. Direcțiunea căilor ferate ungare a adresat șefilor de gări un ordin, prin care le atrage atențiunea, ca la încălzirea stațiunilor se observe cea mai mare cruzare fiind o lipsă excepțională de cărbuni. În urmare trenurile numai în cazul acela se vor încălzi când temperatura va fi sub 6°C. În general nu vor fi încălzite trenurile locale, a căror timp de comunicație nu trece peste o oră. Vor fi încălzite numai gările de unde se ramifică mai multe rețele, sau unde să schimbă trenul de călătorie pentru a avea mai departe legătură, dar și acestor numai atunci se vor încălzi când termometrul va fi la 0°C. Salele de așteptare dela celelalte stațiuni nu vor fi încălzite în anul curent. Încălzirea trenurilor personale, ce percurg o linie mai lungă nu poate fi asigurată nici în crutările amlatite, în urmare publicul călător se face atent în interesul propriu, să se provadă cu paltoane călduroase, ploduri de călătorit, chote, șoșoni, saci și altele.

Mulțămită publică. Cu ocaziunea concertului filantropic, aranjat de „Crucea roșie” din loc, au binevoit a s'aprasolvi următorii domni: I. P. S. Mitropolit Dr. Victor Mháyi 20 cor., Schwarz jude 2 cor., Mendel Jaka 92 cor., Dr. Rohonczy Béla medic 16 cor., At. Moldovan farmacist 2 cor., Lengyel Már primpretor 12 cor., Dr. Circa medic de reg. 15 cor., Dr. Eagen Solomon medic 10 cor., Farkas Károly 6 cor., Simonffy Alajos primpretor în penz. 6 cor., dna Sinberger Salomon 30 cor., Friedmann Samci 5 cor., Kovács Imre 20 cor., Heiskovits Herman 30 cor., Vasile Suci 8 cor., Eugon Nicola 8 cor., dna Löb Gyula 1 cor., Salamon Sava 30 cor., Citron József 5 cor., Leosida Vlassa 1 cor., dna Daniel Guztár 6 cor., Dr. Nánágy L. notar public 2 cor., Grünfeld Endre 20 cor., Pataky Gyula 14 cor., Herzinger Gyula 6 cor., Barta Ferenc 5 cor., N. Pop 1 cor., Radeș 1 cor., Aurel C. Domșa 4 cor., Ioan F. Ne-gruțiu dir. prep. 5 cor., Dr. Alex. Borza 4 cor., Kovács Nagy Ödön 10 cor., Székely János 2 cor., Dr. Alex. Niculescu canonic 10 cor., Teofil Faur, Abrud 20 cor., Ang. Caliani prof. 10 cor., Lip. Negruțiu 4 cor., Alex. Morar 10 cor., Pompei Man 1 cor., Victor Russu 1 cor., Semlany N. 7 cor., Iustin Hossu 7 cor., Alex. Lupeanu prof. 6 cor., Silviu Hndrea 3 cor., V. Crizan 1 cor., Pulman N. 7 cor., Dr. Marjy N. 7 cor., Fabry N. 7 cor., Szappau János 10 cor., Victor Aron 8 cor., Petra Suci prof. 2 cor., Alex. Pop 2 cor., Dr. C. Ordaș adv. 1 cor., Ioan Maior 11 cor., David Pop 1 cor., Valer Iezou 2 cor.

Comitetul aranjator exprina, pe calea aceasta, mulțumire donatorilor și sprijinitorilor acestei producții umanitare.

Posta Redacțiunii.

Mai multor. Ne scuzăți, dacă chestia „instrucți seminare” nu e considerată atât de actuală, ca să mai admitem discuția pe o scară atât de întinsă, cum vedem că vro să se pormenească. Amănuntele mai ales nu interesează publicitatea. Cât pentru punctele de orientare privitor la instrucți din seminare și viața pastorală, acele s'au marcat îndejuns prin articolul nostru — epilog din nrul 63 al „Unirii”.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suci.

O calfă

cu cunoștințe și experiențe în branșa bătăniei și ferăriei, află aplicare imediată la „CONSUM” societate comercială pe acții în Blaj—Balássfalva. — Ofertele să se adreseze direct la adresa societății.

Aviz.

În comuna DRĂG (c. Cojocnei) p. u. Hidalmás, în piață, se află o prăvălie cu tot mobilierul de lipsă, și o locuință cu 2 chilii, de dat în arândă din 12 Noemvrie a. c. începând.

Reflectanții să se adreseze către proprietarul:

Simeon Pop,
preot gr-cat.
Drăg p.u. Hidalmás.

Ioan Suci